

א בקדמון ברא יי ית
 עמיא ויה ארעא: ג
 וארעא ויה עריא
 וריקניא וחישובא על אפי
 והומא ורוחא בן קדם יי
 מושבא על אפי מלא: ג
 ואמר יי ליה גהורא והיה
 גהורא: יי והוא יי ית
 גהורא ארו מל ואפריש יי

פנינו תרגום יזכרתו

פרשת נשא

חידושים ופנינים
 בפרשת השבוע
 מתרגום יזכרתו בן עזריאל

הרב מאיר שמיד

**פניני תרגום יונתן
הרב מאיר שפריר זצ"ל**

מחבר הספר
"משמעות האותיות"

כל הזכויות שמורות
בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות:

05832-628-54
0686762@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל:
0686762@gmail.com

נשמח לקבל הארות והערות

☎ 050-412-452-4
✉ Kasetgraf@gmail.com

נידוני הפרשה בתרגום יונתן

- ד..... כל הבא לעבד עבדת עבדה ♦ על איזה עבודה מדובר?
- ה..... איש איש כי תשטה אשתו ♦ ביאור כפילות המילה איש
- ו..... מים קדשים בכלי חרש ♦ כיצד לקח הכהן את המים מן הכיור? ומדוע דוקא כלי חרס?
- ז..... יציקת הכלי בנטלה
- ח..... סיבת לקיחת כלי חרס דווקא
- ט..... סיבת לקיחת עפר
- י..... כה תברכו את בני ישראל אעיר להם ♦ מדוע הוסיף ת"י את נוסח הברכה כבר בפסוק זה?
- יא..... ענין ברכת כהנים בלשון הקודש ובנוסח הנכתב התורה
- יב..... פירוש המילים 'אמור להם' - מי אומר למי?
- יג..... יברכך יי וישמרך ♦ פירוש ברכת כהנים לדעת ת"י
- יד..... וישעו את שעי על בני ישראל ♦ כיצד שמים הכהנים את שם ה' על בני? .....
- טו..... שיש עגלות צב · האם העגלות היו מלאות, והאם הנשיאים התכוונו לתרום את העגלות עצמן? .....
- טז..... זאת חגגת הצדקה ביום הששון אתן מאת נשיאי ישראל ♦ רמזי הסך הכללי של קרבנות הנשיאים לסוגיהם

פרשת נשא

כָּל הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדַת עֲבָדָה • על איזה עבודה מדובר?

(במדבר ד, מז) מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדַת עֲבָדָה וְעֲבֹדַת מִשָּׁא בְּאֶהֱל מוֹעֵד:

מה היא 'עבודת עבודה' האמורה בפסוק?

רש"י כתב: 'הוא השיר במצלותים וכנורות, שהיא עבודה לעבודה אחרת' - כלומר שבזמן שהכהנים מקריבים ועוסקים בעבודה, היו הלויים משוררים ומנגנים במצלותים וכנורות שלהם, ועושים 'עבודה' לעבודת הכהנים. (שפתי חכמים)

ב'דעת זקנים' פירש, שמדובר בעבודות שחיטה הפשט וניתוח, שהם עבודות הכהנים שהיו עושים אותם הלויים. (ואע"פ שהם כשרים בזר, מ"מ הם חלק מעבודת הכהנים).

והרמב"ן (ויקרא כג, ז) פירש: 'עבודת כל טרח שבאהל'. וכן בחזקוני כתב, שמדובר על עבודת הורדת והקמת המשכן, המוטלת בשוה על כל הלויים.

ת"י פירש באופן אחר:

מִבֶּן תְּלָתִין שָׁנִין וְלַעֲיָלָא וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁין שָׁנִין, כָּל דְּאִתִּי לְחִילָא,
לְמַפְלַח פּוּלְחָן מִטְדָּתָא וּפּוּלְחָן מִטּוּל בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא:

[מבן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה, כל הבא לצבא, לעבוד
עבודת שמירה ועבודת משא באהל מועד]

ת"י פירש שעבודת העבודה היא שמירת המשכן המוטלת על הלויים. אמנם צ"ב מדוע לדבריו

עבודה זו נחשבת 'עבודת עבודה'. וצ"ע.¹

ועיין באב"ע (ד, כד) שאף הוא פירש בפסוק זה את ענין השמירה, אלא שהוא מבליעו בכלל שאר עבודות הלויים: להקים המשכן, ולעשות הלחם, ולשחוט ולשמור. והוא שווה לת"י במה שאינו מזכיר את עבודת השיר המוזכרת בגמ' וברש"י הנ"ל.

אִישׁ אִישׁ כִּי תִשָּׂא אִשְׁתּוֹ • ביאור כפילות המילה איש

(במדבר ה, יב) דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי תִשָּׂא אִשְׁתּוֹ וּמַעַלָּה בּוֹ מַעַל:

מה משמעות כפילות המילה איש שנאמרה בפסוקנו?

דרכו של ת"י ברוב המקומות שנאמר בהם הלשון 'איש איש', לתרגם 'איש צעיר ואיש זקן'. ונתבאר בזה ד' דרכים לבאר מה ההו"א לפטור איש צעיר, ראה אריכות בגליון פרשת אמור. בפסוקנו ת"י אינו מפרש איש צעיר ואיש זקן, אלא סתמא 'גבר גבר':

**מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן, גִּבֹּר גִּבֹּר אֲדוֹם תִּסְטִי אֲנִתִּיהָ
וְתִשְׁקַד בֵּיהָ שְׁקָר:**

**[דבר עם בני ישראל ותאמר להם, איש איש כי תשטה אשתו ותשקד בו
שקר]**

וביאור הדבר כתבו המפרשים, משום שמבואר בגמ' (סוטה כו:): שאשת קטן אינה שותה, כלומר ששיך אופנים שיהיה לקטן אשה, אך אינה שייכת לפרשת סוטה, וממילא א"א לפרש

1. ואולי טעמא דכל עבודה היא אמצעי למטרה, כגון עבודת משא, הרי היא אמצעי לשיהא המשכן נישא ממקום למקום. משא"כ שמירת המשכן אין עניניה לתכלית של שמירה מפני גנבים וכו' (וכמו שהאריך החינוך) והרי היא עבודה שתכליתה הוא עצם העבודה - הכבוד והתפארת שבה, לכן היא נקראת 'עבודת עבודה'.

חידוש זה 'איש צעיר ואיש זקן' בלשון איש של פסוקנו.

אלא שעדיין צ"ב בתרתי: א. ביאור זה הוא רק לצד שכוונת ת"י במה שמתרגם 'איש צעיר' היא לקטן, ולא לאיש - גדול שהוא צעיר (מתחת גיל עשרים). וצד זה צ"ב כי מדובר שם בחלק מהמקומות על איסורי כרת וסקילה, שקטן ודאי התמעט מעונשם, ומה שיך לומר שהתרבה קטן ב'איש איש'. ולכן ישנם ביאורים אחרים בזה, ולדבריהם תחזור הקושיא למקומה.

ב. הבסיס לתרגומו של יונתן בכל מקומות אלו, הוא שהלשון 'איש איש' באה להורות משהו, ולא סבור שדברה תורה כלשון בני אדם. וא"כ צ"ב מדוע לא הוקשה לו כפילות הלשון בפסוק דידן? ובפרט שיש דרשה הנלמדת מכפילות זה כמובא ברש"י: (והוא מהתנחומא) 'ללמדך שמועלת בשנים, באיש מלחמה שלמעלה, ואישה מלמטה'. ואם חזינא שכפילות הלשון יכולה משום מה להתפרש: 'גבר גבר', א"כ מה הבסיס לדרוש בכל מקום את החידוש של 'איש צעיר ואיש זקן' וצ"ע.

מים קדושים בכלי חרש • כיצד לקח הכהן את המים מן

הכיור? ומדוע דוקא כלי חרס?

(במדבר ד, יז) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּם קְדוֹשִׁים בְּכֵלֵי חָרֶשׁ וּמִן הָעֶפֶר
אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּקִּדְקֵעַ הַמִּשְׁכָּן וַיִּקַּח הַכֹּהֵן וַיִּתֵּן אֶל הַמִּיִּם:

כיצד לקח הכהן את המים הקדושים מן הכיור ומה טעם לקיחת כלי חרס ועפר?

וַיִּסַּב בַּהֲנָא מִיּוֹן קְדִישִׁין מִן בִּיזְרָא בְּנִטְלָא, וַיִּתְּנִינֵן בְּמֵאן דְּחֶסֶף,
מְטוֹל דְּאִיהִי אֲשִׁיקִיית לְגִיזְרָא חֲמֵד בְּסִים בְּמֵאנִין יְקִידִין וּמִן עֶפְרָא
דִּי יֵהֵא בְּשַׁפּוּלִי מִשְׁבָּנָא, מְטוֹל דְּסוּף כָּל בִּישְׁדָא לְעֶפְרָא וַיִּסַּב
בַּהֲנָא וַיִּתֵּן לְמִיָּא:

[ולקח הכהן מים קדושים מן הכיור בכלי. ויתנם בכלי חרס בגלל שהיא

השקתה לנואף יין מבוסס בכלים יקרים. זמן העפר שיהיה בקצה המשכן,
בגלל שסוף כל בשר לעפר יקח הכהן ונתן למים]

יציקת המים בנטלה

בת"י מבואר שאופן יציקת המים אל כלי החרס אינו ישירות מן הכיור, אלא באמצעות כלי -
נטלה. ויש לידע לשם מה נצרך כלי זה? ולמה לא יקח ישירות מן הכיור?

ב"יין הטוב' ביאר שכלי זה נצרך לצורך מדידת כמות המים, שדעת רבי יהודה (סוטה טו:)
שסוטה צריכה רביעית מים. ומבואר בגמ' (ב"ב נח:): ש'אנטל' הוא רביעית של תורה, ואנטל
זה נטלה כמו שפירש שם רש"י. לכך תרגם כאן יונתן שהנטילה היתה בכלי.

אמנם ענין הנטלה שבכיור מוזכרת כבר בת"י בחידושו בפרשת כי תשא (שמות ל, יט) שם
מחדש ת"י, שקידוש ידים ורגלים של הכהנים נעשה בכלי - נטלה, ואינו כפי דעת הבה"ג (פ"ו
דברכות) והרמב"ם (בפיה"מ) שכתבו שהקידוש היה ישירות מדדי הכיור על ידי ורגלי הכהנים.
ולדעת הראב"ן זה הסיבה שתיקנו את נוסח הברכה 'על נטילת ידים' ולא 'על רחיצת ידים'.
משום שכן היה במקדש נטילה בנטלה ולא רחיצה ישירות מהכיור. (עיין בנחל איתן עמ' רנט)

סיבה נוספת מדוע לא נטלו את מי הסוטה ישירות מן הכיור יתכן משום שכלי חרס הוא כלי
בזוי (כמבואר בסוטה ט). ולא ראוי ליצוק מים ישירות אליו מן הכיור.

סיבת לקיחת כלי חרס דווקא

בת"י מבואר שהטעם שלוקחים כלי חרס למי הסוטה, הוא מידה כנגד מידה וכדרך יתר
הדברים הנעשים בפרשה זו. (וכמו שהובא ברש"י) ומשום שהיא השקתה את הנואף יין מבוסס
בכלים משובחים, לפיכך תשתה מים המרים במקידה בזויה של חרס. כך מבואר בגמ' (סוטה
(ט).

סיבת לקיחת עפר

עוד מתבאר בת"י הטעם שלוקחים עפר מקרקע המשכן ונותנים אותו בכלי, משום שסוף כל
בשר לעפר. וכך אמרו בגמ' (סוטה יז). ובמדרש (במדב"ר ט, טו):

וּמִן הָעֶפֶר, מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה הָבֵא עֶפֶר לַסּוֹטָה, זָכָתָה יוֹצֵא
מִפְּנֵי בֶן כְּאֶבְרָהֶם אֲבִינוּ, דְּכָתִיב בֵּיהּ (בראשית יח, כז): וְאַנְכִי עֶפֶר
וְאֶפֶר, לֹא זָכָתָה תַּחֲזֹר לַעֲפָרָה.

כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם • מדוע הוסיף

ת"י את נוסח הברכה כבר בפסוק זה?

(במדבר ו, כג) דִּבֶּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם:

על מה ההדגשה 'כה תברכו'? ומה הפירוש 'אמור להם', מי יאמר למי?

בת"י מתבאר הדבר:

מִלִּיל עִם אֶהֱרֹן וְעִם בְּנָיו לְמִימֶד, בְּדָנָא תְבָרְכוּן יִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּמִפְרָסָהוֹן יְדִיהוֹן עַל דּוּכְנָא, בְּהֲדִין לִישָׁן יִימְדוֹן לְהוֹן: יְבָרְכְךָ
יִי וְיִשְׁמְרְךָ. יֵאֵר יִי פָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֵךְ. יִשָּׂא יִי פָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ
שָׁלוֹם:

[כה תברכו את בני ישראל בפרשם כפיהם על הדוכן, בזה הלשון יאמרו להם: יברכך ה' וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחנך. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום] (ראה בתרגום על הפסוק הבא, להלן)

בת"י מתבאר שההדגשה היא על הלשון שבה תאמר הברכה: 'כה תברכו' - בלשון הזו, שהיא לשון הקודש, תברכו את בני ישראל.

וכך מבואר במשנה בסוטה: (לב) "ואלו נאמרים בלשון הקודש.. וברכת כהנים". ובגמ' שם למדו זאת מהלשון 'כה תברכו'. וכך איתא בספרי (פ' ט): "כה תברכו את בני ישראל - בלשון הקודש, שכל מקום שנאמר ענייה, ואמירה, כה, ככה, - בלשון הקודש".²

2. זו דרשת רבי יהודה בסוטה שם לג.: אולם רבנן שם לח. למדו זאת מגז"ש מברכות וקללות שבהר גריזים והר עיבל.

ענין ברכת כהנים בלשון הקודש ובנוסח הנכתב התורה

אלא שבת"י נראה יתרה מזאת. כי ת"י מוסיף את כל לשון הברכה שנאמרה בפסוקים הבאים, בפסוק זה. ובפסוקים הבאים הוא מתרגם שוב את נוסח הברכה ופירושה. וצ"ב מדוע הוצרך להוסיף זאת כאן?

ונראה שת"י סבר שמלבד הדין לברך בלשון הקודש. ישנו דין נוסף לברך **בנוסח הברכה שנאמרה בתורה**, ולכן חוזר על כל נוסח הברכה, לומר: 'כה תברכו' - בזה הלשון והנוסח תברכו את בני ישראל. ולא בלשון אחרת. ולא בנוסח אחר בלשון הקודש.

את טעם הדבר שיש לברך דווקא בנוסח זה, ניתן ללמוד מדברי ת"י בסוף הפרשה - בחנוכת המזבח, (במדבר ז, פח) שם נכתב מגין זבחי השלמים שהוקרבו בסך הכל על ידי הנשיאים: עשרים וארבעה פרים, אילים ששים, **עתודים ששים**. וכו'. ובת"י שם מפרש את משמעות כל מספר ומספר ממנין הקרבנות שהוקרבו. וכך מפרש את מגין העתודים שהוקרבו - ששים. כנגד **ששים אותיות שבברכת כהנים**.

הרי לנו שיש ענין מיוחד בנוסח הברכה אשר יש בה שישים אותיות דייקא, והיינו שנוסח ברכת כהנים טומן בחובו משמעויות נוספות, מעבר לעצם הברכה שיכלה אולי להיאמר גם במילים אחרות.

וכך מבואר גם בתרגום שה"ש, עה"פ (ג, ז) 'הנה מטתו שלשלמה **ששים גבורים** סביב לה':

*וכמה נאים הכהנים בזמן שפורשים ידיהם, ועומדים על דוכנם,
ומברכים את עם בית ישראל, בששים אותיות שנמסרו למשה רבם.
ואותה הברכה מוסבת להם כחומה גבוהה וחזקה, ובה מתגברים
ומצליחים כל גבורי ישראל.*

למדנו מכאן שצורת ברכת הכהנים היא בששים אותיות אלו שנמסרו למשה רבנו. ובודאי שיש סודות ועניינים טמירים לנוסח הברכה³.

ולכן מסתבר שת"י למד מלשון המקרא 'כה תברכו', את ההדגשה הזו לברך את ברכת כהנים דווקא בששים אותיות אלו. ולכן חזר על כל נוסח הברכה בפסוק זה, להודיע שכך תברכו ולא בנוסח אחר.

3. ומובא בשם האר"י הקדוש, שזה הטעם שלאחר שאומרים בקריאת שמע שעל המיטה את פסוקי ברכת כהנים יברך ה' וישמרך וכו'. אומרים את הפסוק הנ"ל משיר השירים 'הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה'. כי בששים אותיות אלו יש ברכה ושמירה מיוחדת, כמבואר בתרגום שה"ש הנ"ל.

יש לציין שישנם ביאורים אחרים שביארו את דברי ת"י בדרכים אחרות, ראה הערה⁴.

פירוש המילים 'אמור להם' – מי אומר למי?

נקודה נוספת המבוארת בדברי ת"י אלו, היא פירוש לשון המקרא: 'אמור להם'. שהנה רש"י פירש שמילת 'אמור' היא הוראה לאהרן ובניו שיאמרו (בקול רם) באופן כזה שהאמירה תהיה 'להם' – לבני ישראל, **שיהיו כולם שומעים**. (עיין שפתי חכמים)

ובאונקלוס מבואר ענין אחר: 'כד יימרון להון' – כאשר יאמרו להם, **שצריך לזמנם לברכה**. וכך מבואר בגמ' (סוטה לח.) וכמו שפירש החזקוני:

מלמד שהחזן צריך לומר להם: 'אמרו'. מכאן שאין הכהן עובר בעשה כשאינו עולה לדוכן עד שיצו עליו.

אולם ת"י לדרכו שההדגשה היא על לשון הקודש ונוסח הברכה, מתרגם ש'אמור להם' הוא ציווי על הכהנים **שיברכו דווקא בנוסח הזה את בני ישראל**.

יְבָרְכֶךָ יְיָ וַיִּשְׁמְרֶךָ • פירוש ברכת כהנים לדעת ת"י

(במדבר ו, כד – כו) **יְבָרְכֶךָ יְיָ וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ:**
יֵשָׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם:

בפירוש ברכת כהנים נאמרו דרשות רבות ופירושים רבים וכמש"כ רש"י (על 'וישמרך') 'והרבה

4. יש שביארו עפ"י דברי המשנה במגילה (כה.) שאין מתרגמים את פסוקי ברכת כהנים, ובראשונים מבואר שאף לא הקורא אותם ביחיד. ואף ת"י הלך בדרך זו, ולכן ראשית העתיק את הברכות כצורתם ללא תרגום ורק אח"כ פירש אותם.

עוד ביארו שמאחר שיש לומר דווקא בנוסח זה, חשש שאחר שיפרש את הברכות (בפסוק הבא) יהיה שיסברו שעל הכהנים לומר את **פירוש הברכות** כפי שתירגם בהמשך. לכך הוסיף תחילה את נוסח הברכה להוציא מהו"א כזו. עיין ביאור יונתן. וצ"ב שהרי תרגום אונקלוס תירגם את הברכות. ועוד צ"ב לפי הפירוש הראשון, מדוע לא הכניס זאת ת"י בתרגומו על הברכות עצמם.

מדרשים דרשו בו בספרי'. ואכן במפרשים כאן פירשו את הפסוקים כל אחד בדרכו. להלן נביא את דרכו של ת"י ביחס לשאר המפרשים:

וַיְבָרֶכְהוּ יְיָ בְּכָל עֶסֶק. וַיִּטְרֹנֶה מִן לִילִי וּמִזִּיעִי וּבְגִי טִיהַרְדִּי וּבְגִי צַפְרֵי־דִי וּמִזִּיקִי וְטָלוּי: וַיִּנְהַר יְיָ סֶבֶר אַפּוּי לָךְ בְּמַעֲסַקְךָ בְּאוֹדֵי־יֵתָא, וַיִּגְלֵי לָךְ טְמִירָן, וַיִּיחֹס עֲלֶיךָ: יִסְבֵּר יְיָ סֶבֶר אַפּוּי לָךְ בְּצָלוֹתֶיךָ. וַיִּשּׂוּי עֲלֶיךָ שָׁלֹם בְּכָל תַּחֲוֹמֶיךָ:

[יברכך ה' בכל עסק. וישמרך משדים ורוחות המצויים בלילה ובצהרים ובבקר ושאר מיני מזיקים. יאר ה' סבר פניו לך בעסקך בתורה, ויגלה לך נסתרות, וירחם עליך. ישא ה' סבר פניו לך בתפלתך. וישם עליך שלום בכל תחומך]

יברכך - רש"י ות"י פירשו כאחד - 'ברכת הנכסים'. וכן שאר המפרשים⁵.

וישמרך - רש"י פירש: 'שלא יבאו עליך שודדים ליטול ממנו'. אולם ת"י תירגם: 'שמירה מכל מיני מזיקים ושדים השולטים בזמנים שונים במהלך היום'⁶.

יאר ה' פניו אליך - רש"י פירש: 'יראה לך פנים שוחקות'. ובת"י: 'יאר ה' סבר פניו אליך בעסקך בתורה, ויגלה לך נסתרות'. ת"י פירש את ההארה בעסק התורה, וכנאמר בפסוק 'כי נר מצוה ותורה אור'. וכן פירש הספורנו⁷.

ויחנך - רש"י פירש: 'יתן לך חן'. ובת"י תירגם: 'וירחם עליך'. מלשון רחמים, וכנאמר (שמות לג, ט) 'והנחתי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם'.

ישא ה' פניו אליך - ברש"י פירש: 'יכבוש כעסו'. ובת"י תירגם: 'יסביר השם פניו אליך בתפלתך'. וכן הוא בספרי (כאן): 'ישא ה' פניו וכו' בשעה שאתה עומד ומתפלל, שנאמר:

5. אולם באב"ע הוסיף: 'תוספת חיים ועושר'.

6. וראה בדעת זקנים שפירש: 'שתעשה המצוות'. ובאב"ע: 'שישמור התוספת חיים ועושר' (שנאמרה לשיטתו ב"ברכך").

7. וראה באונקלוס שתרגם: 'יאיר ה' שכינתו עלך' כלומר שפירש על עצם השראת השכינה בישראל. (ואולי הוא רק מפני הרחקת ההגשמה שפירש 'פני ה' על השכינה) וכן באוה"ח: 'שלא יהיה מסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים, שזבה יאיר אור שכינתו על ישראל'. ובחזקוני פירש: 'ליתן לך חיים'.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִשְׁאַתִּי פָנֶיךָ.⁸

וְשִׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל • כִּיצַד שְׁמִים הַכֹּהֲנִים אֶת שֵׁם ה' עַל בְּנֵי?

(במדבר ו, כז) וְשִׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם:

מה הפירוש 'ושמו את שמי'?

רש"י כתב: **'ברכום בשם המפורש'**. והוא מדברי הגמ' (סוטה לח.) וכן בספרי (כאן).

אולם ת"י מתרגם באופן אחר:

**וַיִּשְׁוֹן יֵת בְּרַכַּת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי בְּמִימְדֵי אֲבָרְכִינוּן:
[ושמו את ברכת שמי על בני ישראל, ואני במאמדי אברכם]**

ת"י לא הכניס בתרגומו את ענין הזכרת השם המפורש, אלא פירש שישִׁימו הכהנים את 'ברכת שמי' על בני ישראל. ויש לידע מה היא ברכת שמי?

מדברי ת"י (שמות כח, ל) בפרשת תצוה ניתן ללמוד מה היא 'ברכת שמי':

וַתֵּן בַּחוּשׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוֹרִים שְׂמַאֲרֵים דְּבָרֵיהֶם, וּמִפְרָסְמִים הַטְּמוּנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֵת הַתּוֹמִים שְׂמִשְׁלִימִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם לַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁבֶּא לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנֵי ה' בָּהֶם, שֶׁבָּהֶם חֻקּוֹק וּמִפְּרָשׁ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַקְדוּשׁ, שֶׁבּוֹ נִבְרָאוּ שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים עוֹלָמוֹת, וְחֻקּוֹק וּמִפְּרָשׁ בִּאֲבָן הַשְּׁתִּיָּה שֶׁבָּה חָתָם אֲדוֹן הָעוֹלָם אֶת פִּי הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל מִבְּתַחֲלִילָה, וְכָל מִי שֶׁמִּזְכִּיר אוֹתוֹ שֵׁם קְדוֹשׁ בְּשַׁעַת צַעְרוֹ נִיצֵל, וְטְמוּנוֹת מִתְּגִלּוֹת לוֹ...

8. ובאב"ע: 'היפך' אעלים עיני מכם'... בכל מקום שתפנה יהיו פניו נשואות אליך'. וכ"ה ברשב"ם. ובאו"ח.

למדנו מדבריו שהשם המפורש מסוגל להינצל בשעת צער, ולגלות טמונות.

והנה ב' ענינים אלו מבוארים אף בת"י בברכת כהנים: 'וישמר' - להינצל ולהישמר מן המזיקים. וכן 'יאר ה' פניו אליך' - גילוי נסתרות בעסק התורה. ולפ"ז מסתבר שלמרות שת"י לא הזכיר להדיא את ענין השם המפורש, מ"מ זהו מה שכתב 'ברכת שמי', שעל ידי הזכרת השם המפורש באה הברכה. (וכמבואר בסוטה לח. שברכת כהנים במקדש היתה בשם המפורש).

בת"י הוסיף דבר נוסף: 'ואנא במימרי אברכינך' - ואני במאמרי אברכם. והנה רש"י הביא ב' פירושים למילים אלו. לפירוש ראשון - ה' יברך את ישראל - **יסכים עם ברכת הכהנים**. ופירוש נוסף **שה' יברך את הכהנים המברכים**.

ת"י מפרש כפירוש הראשון, ש'ואני אברכם', היינו את בני ישראל, לכן הוסיף את המילה '**במימרי**' כי לפירושו יש כאן הדגשה, ש'**אני** אברכם', שהברכה לבני ישראל היא מה' ולא מהכהנים. וכדאיתא בספרי (כאן):

*תניא מנין שלא יהיו ישראל אומרים שברכותיהם תלויות בכהנים,
ת"ל ואני אברכם.*

כלומר שהברכה באה "במימרי". והכהנים הם רק גורמים שהברכה תחול.

ואמנם גם הפירוש השני שמובא ברש"י, שה' יברך את הכהנים, מוזכר בת"י בפסוק אחר, על מה שנאמר לאברהם אבינו (בראשית יב, ג) 'ואברכה מברכיך ומקללך אאור', ובפשוטו הוא ברכה למברכים את אברהם אבינו, אך ת"י שם תירגם: '**ואברך את הכהנים** שפורסים ידיהם בתפילה ומברכים את בנך'. יתכן שמשום שת"י פירש בפסוקנו ש'ואני אברכם' הולך על בני ישראל, פירש אצל אברהם אבינו ש'ואברכה מברכיך' הוא ברכה לכהנים⁹. (והיא פלוגתת ר"ע ור' ישמעאל חולין מט.).

9. וראה בבעל הטורים שם שאף הוא פירש כת"י: 'ואברכה מברכיך. בגימטריא 'כהנים המברכים בניך'.

שֵׁשׁ עֶגְלֹת צָב • האם העגלות היו מלאות, והאם הנשיאים

התכוונו לתרום את העגלות עצמן?

(במדבר ז, ג-ה) וַיָּבִיאוּ אֶת קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְיָ שֵׁשׁ עֶגְלֹת צָב וּשְׁנֵי עֶשְׂרֵי בָקָר עֶגְלָה עַל שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשִׁוּר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן: וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַח מֵאֹתָם וְהִיוּ לְעֹבֵד אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ:

מה הפירוש 'עגלות צב'?

רש"י פירש 'אין צב אלא מחופים, עגלות מכוסות קרניים צבים'. כך גם מבואר באונקלוס שתרגם: 'שית עגלן כד מחפין' וכך גם תרגם יונתן: 'שית עגלן כד מחפין ומטקסן' (מחופות ומתקנות).

אולם האב"ע הביא בזה עוד ב' פירושים: א. ש'צב' הוא מין ממיני השוורים המושכין בעגלות. ב. ש'צב' פירושו מלאות יותר מדי, מגזרת 'ואת בטנך צבה'.¹⁰

והנה האב"ע לא ביאר במה היו מלאות, ואולי בתרגום יונתן (על פסוק ה - 'קח מאתם והיו לעבד את עבדת אהל מועד') מתבאר הדבר, וכך מפרש ת"י:

קָבַל מִנְהוֹן, וַיְהוֹן צִיְבִי לְצֹרֶךְ סְדוּדָא, וְתוֹדִין וְעִיגְלִין יְהוֹן לְמִפְלַח
יֵת פּוֹלְחֵן מִשְׁכַּן זְמָנָא, וְתִתֵּן יִתְהוֹן לְלִיזָאִי גִבֹּר בְּמִיסַת פּוֹלְחָנִיה:
[קבל מאתם ויהיו העצים לצורך המערכה, והעגלות יהיו לעבוד את
עבודת אהל מועד. ותתן אותם אל הלוים, איש כפי עבודתו.]

לכאור' מבואר בדבריו שה' אמר למשה שהעצים של העגלות עצמם ישמשו לצורך המערכה והשוורים והעגלים הנושאים אותם יהיו לעבודת אהל מועד, והיינו שיפרקו את העגלות. אלא שזה חידוש דהלא מצינו שהשתמשו בעגלות אלו לצורך נשיאת המשכן. ובע"כ צ"ל

10. וראה ברשב"ם פירוש נוסף, ש'צב' הוא מלשון צבא והיינו עגלות המתקנות ללכת בצבא למסעות רחוקים.

שסבור שהעגלות היו מלאות בעצים, ועצים אלו נועדו לצורך המערכה וכענין קרבן עצים שהיו מביאים למערכה בבית המקדש, וזהו בכלל מה שנאמר 'והיו לעבוד את עבודת אהל מועד' שקאי מלבד על העגלות עצמן אף על תכולתן.

ויסוד לדבר מצינו בגליון תרגום ירושלמי השלם, שמתרגם 'עגלות צב' - 'טעינן צבי' כלומר **טעונות עצים**. ויש שרצו לבאר כך בת"י, כלומר שאף שמשום מה לא פירש כך את 'עגלות צב' בפסוק ג'. מ"מ בפסוק ה' מוכח שפירש משמעות כפולה ללשון 'עגלות צב' והיינו מחופות ומתוקנות, וטעונות עצים.

פירוש דומה מצינו ברמב"ן כאן, שהעגלות היו **מלאות בקרבנות הנשיאים**, שהקריבום אח"כ והם קערות הכסף כפות וכו' (ולמד זאת או מהלשון 'צב' וכהאב"ע. או מהלשון 'עגלות' שהוא מורה על המילוי שבהן - והביא לכך כמה דוג')

וברמב"ן שם נראה שלהך פירוש הנשיאים כלל לא כיוונו להביא העגלות כתרומה, אלא הביאום בשביל שישאו קרבנותיהם, אך ה' אמר למשה 'קח מאתם - הכל', גם את העגלות והיו לעבודת המשכן. ודלא כהמפרשים¹¹ שמשה סירב לקחת את העגלות עד שה' אמר לו לקחתם, אלא להרמב"ן משה כלל לא העלה בדעתו לקחתם כי אף הנשיאים לא כיוונו לתרום אותם.

11. שכתב לבאר מדוע משה סירב מתחילה לקבלם, וראה בספורנו שביאר שמשה חשב שמשא עבודת הלויים יהיה **בכתף**, כמו במשא בני קהת. וכמש"כ האוה"ח שמשה לא רצה לקבל את מה שלא נצטווה שיהיה שימוש בו, אך הנשיאים שיערו בדעתם כי הקרשים והאדנים משא גדול שצריך לעגלות, והסכימה דעתו של הקב"ה לכך.

זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּשִׁיחַ אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל • רמזי הסך הכללי של קרבנות הנשיאים לסוגיהם

(במדבר ז, פד – פח) זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּשִׁיחַ אֹתוֹ מֵאֵת
נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קְעֻרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עָשָׂר מִזְרְקֵי כֶּסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר
כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂר:

ת"י מבאר לאורך כל פרשה זו, את משמעות מספר הקרבנות הכולל אשר הקריבו הנשיאים
יחדיו, בכל סוג מקרבנות אלו. וכנגד מה הקריבו דווקא דברים אלו במנין זה. וכדלהלן¹²:

קְעֻרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עָשָׂר – כנגד שנים עשר שבטים.

פְּיִלֵי דְכֶסֶף תִּרְתִּי סְרִי, כָּל קָבִיל תִּרְיֹסר שְׁבֻטֵּיא.

קְעֻרֹת כֶּסֶף שְׁנַתִּים עָשָׂרָה, כנגד שנים עשר שבטים.

בפירוש יונתן כתב שהוקשה לת"י וכי לא ידענו כמה נשיאים היו, וא"כ למה חזר הכתוב ומנה
את החשבון? ומכאן הסיק שמנין זה בא לדרוש ענין נוסף.

אמנם יש להתבונן מהו הקו המקשר בין השבטים לקערות שהומשלו בהם? וביאר 'הנו"כ
יהונתן' שהקערה (שהיא כלי קיבול) רומזת על ההשפעה הנמשכת למטה והיא בזכות השבטים.

מִזְרְקֵי כֶּסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר – כנגד נשיאי בני ישראל.

מִזְרְקֵי דְכֶסֶף תִּרְיֹסר, כָּל קָבִיל נְשִׂאָה דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

מזרקי כסף שתיים עשרה, כנגד נשיאי בני ישראל.

יש לידע מה השייכות בין הנשיאים למזרקים? וביאר הנו"כ יהונתן שהמזרק הוא כלי שמקבל

12. יש לציון שרוב ענינים אלו שהובאו בת"י מוזכרים כאן במדרש רבה.

את הדם על מנת לזרוק ממנו. וזה רומז על הנשיא, שהוא מקבל השפע עבור שבטו ומחלק להם.

כפות זהב שְׁתִּים עֲשָׂה – כנגד שנים עשר המזלות.

בְּזִיכֵי דְדֶהְבָּא תְּרִיסָר, כָּל קִבִּיל תְּרִיסָר מִזְלֵיָא.

כפות זהב שְׁתִּים עֲשָׂה, כנגד שנים עשר המזלות.

אף כאן צ"ב א. מה ראו להקריב קרבן כנגד המזלות? ב. מה השייכות בין המזלות לכפות זהב? את השאלה הראשונה מיישב 'הנו"כ יהונתן', שהיות ולכל שבט יש מזל מיוחד לכן הקריבו כנגד י"ב המזלות ובעצם הקרבנות הם כנגד השבטים. והשאלה השניה צ"ע. (ואולי הכף היא אמצעי המקשר בין הקדרה לקערה, (וכאמור הקערה רומזת לקבלת השפע של ישראל) ולכן הכפות רומזות למזלות אשר פעולתן להוריד השפע לעולם מלמעלה למטה).

שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה הָאֶחָת כֶּסֶף – כנגד השנים שהיתה יוכבד כאשר ילדה את משה.

מֵאָה וְתֵלתַיִן סְלַעִין הָיוּ מִתְּקֵלָא דְּפִיילָתָא חֲדָא דְּכֶסֶפָּא, כָּל קִבִּיל שְׁנֵין דְּהָזָה יוֹכְבֵּד בְּדִילִידָתָא יֵת מֹשֶׁה.

מאה ושלושים סלעים היה משקלה של הקערה האחת של כסף, כנגד השנים שהיתה יוכבד כאשר ילדה את משה.

צ"ב בתרתי א. מה משמעות גילה של יוכבד בו היתה בעת שילדה את משה? ב. כיצד ענין זה מתבטא במשקל הקערות דייקא?

ב'נו"כ יהונתן' ביאר שהיות ונתבאר שהקערות רומזות על ההשפעה וההצלחה של בני"י. לכן המשקל של הקערה שהוא מחזיק את הקערה, מרמז על מי שהיתה סיבה לכל השפע הזה והיא יוכבד שילדה את משה, ולכן המשקל מרמז לנקודת הזמן המהותית בחיה של יוכבד – בעת שנולד משה, כי היא גרמה להם את כל ההשפעה על ידי חיים של מאה ושלושים שנה

של מסירות נפש, והעמידה לנו את משה רבנו.

ושבעים המזרק האחד – כנגד שבעים זקני סנהדרין גדולה.

**וְשׁוֹבְעִין סְלֵעִין הָיוּ מִתְקַלָּא דְּמִזְדָּקָא חַד, כָּל קָבִיל שׁוֹבְעִין סְבִי
סְנֵהֲדִין רַבָּא.**

**ושבעים סלעים היה משקל המזרק האחד, כנגד שבעים זקנים של
סנהדרין הגדול.**

אף כאן צ"ב מדוע וכיצד הומשלו הסנהדרין במשקל המזרק? וביאר 'הנו"כ יהונתן' שכיון שהמזרקים הם רמז לנשיאים המקבלים את ההשפעה עבור כל שבט, לכן משקל המזרק הוא רמז לשבעים הסנהדרין כי הם פוסקים דין צדק ובזכותם באה ההשפעה. וכדאיתא בספרי: (דברים 32, כ) "כדאי הוא מינוי הסנהדרין להחיות את ישראל ולהושיבן על אדמתן".

כל כסף הכלים אלפים וארבע מאות בשקל הקודש.

**כָּל כֶּסֶף מֵאֲנִיָּא, תִּגְדִּין אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאָה סְלֵעִין בְּסִלְעֵי בֵּית
קֹדֶשׁ:**

כל כסף הכלים, אלפים וארבע מאות סלעים בסלעי בית הקודש.

ת"י לא ביאר בזה דבר. וצ"ע מדוע למנין כללי זה אין משמעות כשאר המנינים שניתן להם משמעות. וראה במדרש רבה (פרשה יד, יח) שנתן לזה משמעות:

**כָּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת, - מִשּׁוֹנְבָרָא הָעוֹלָם וְעַד שְׁהִיָּה
מֹשֶׁה בֶּן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה שֶׁהִתְחִיל לְהוֹרֹת לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,
אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה.**

כפות זהב שמים עשרה מלאות קטרת – כנגד נשיאי ישראל.

בְּזִיכִי דְדָהָבָא תְּרֵי סָדִי, כָּל קָבִיל רִבְדֵי יִשְׂרָאֵל, מִלִּין קְטוֹרֶת
בּוֹסֶמִין טָבִין.

כפות זהב שנים עשר, כנגד נשיאי ישראל. מלאים קטורת בשמים טובים.

הנה נשיאי ישראל הומשלו לעיל ל'מזרקים', וכאן הומשלו לכפות זהב. ויש להתבונן בתרת. א. מה השייכות בינם לבין הכפות? ב. מה ביאור השוני בין הפסוקים?

וביאר 'הנו"כ' יהונתן שבשונה ממה שלעיל הומשלו הנשיאים למזרקים באשר דובר על **השפע הגשמי** שהם הכלי שמקבל ומעביר לבני השבט שלהם, כאן שמדובר על כפות מלאות קטורת, **הכוונה לשפע הרוחני**, כי הקטורת מרמזת על החכמה, ואף שפע זה מקבלים הנשיאים ומעבירים לבני השבט.

עשרה עשרה הכף בשקל הקדש – כנגד עשרת הדברות.

מִתְקַל עֶשֶׂר סִלְעִין הִזָּה מִתְקַלָּא דְּבִזִּיכָא בְּסִלְעֵי בֵּית קוֹדֶשָׁא, כָּל
קָבִיל עֲשִׂידָתָא דְּבָרִיא.

משקל עשר סלעים היה משקל הכפות בסלעי בית הקודש, כנגד עשרת הדברות.

צ"ב מה השייכות בין משקל כף הזהב הנושאת את הקטורת לבין עשרת הדברות? וביאר בספר 'כתר תורה' שהיות וקבלו את התורה בכפם למתנה. לכך נרמזו עשרת הדברות בכפות.

אמנם ב'נו"כ' יהונתן ביאר שמשקל כף הקטורת רומז לעשרת הדברות, **כי הם הביאו את ריח הקטורת לעולם**, שגרשו את הסרחון שגרם היצר הרע, וידוע מאמר הפילוסוף שאלמלא לא תרצח היה העולם מלא רציחות, וכן כל דבור ודבר הביא הצלה לעולם.

כָּל זֶהָב הַכַּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמָאָה – כִּנְגַד שְׁנַיִם שָׁחִי בָהֶם מֹשֶׁה הַנְּבִיא.

**כָּל דָּהָב בְּזִיכָּיָא מָאָה וְעֶשְׂרִין, כָּל קָבִיל שְׁנַיָּא דְּחִיָּא בְּהוֹן מֹשֶׁה
נְבִיאָהּ.**

כל זהב הכפות מאה עשרים, כנגד השנים שחי בהם משה הנביא.

אף כאן צ"ב מה השייכות בין מנין הסך הכולל של הכפות למנין שנותיו של משה רבנו?
וביאר בזה ה'כתר תורה' שהכפות מורות על מילוי וזה כנגד שנותיו של משה שהיו מלאים
בתורה ומעשים טובים מיום ליום.

ו'בנו' כ' יהונתן' ביאר: שכל זהב הכפות הוא כנגד מאה ועשרים שנותיו של משה רבנו, שכל
ימיו היו חיים של קטורת עבור כלל ישראל, שעל ידו התבסמו וקיבלו תורה ויראה ומידות
טובות וזכו לכל טוב.

כָּל הַבָּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר פָּרִים.

**כָּל תֹּזְרֵי לְעֹלֹתָא תְּדִיסָר תֹּזְרֵי לְרַב בֵּית אָבָא.
כל השוורים לעולה שנים עשר שוורים לנשיא בית אב.**

כאן לא פירש ת"י שום משמעות וצ"ב מדוע. וכבר עמד בזה הפ' יונתן עיין בדבריו.

אֵילִם שְׁנַיִם עֶשֶׂר – בַּשְּׂבִיל שִׁיאַבְדוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאֵי יִשְׁמַעְאֵל.

**דִּיבְרָא דִּיבְרִין תְּדִיסָר, מְטוּל דִּיהוּבְדוֹן תְּדִיסָר דְּבְרָבִי יִשְׁמַעְאֵל.
איל - אילים שנים עשר, כדי שיאבדו שנים עשר נשיאי ישמעאל.**

צ"ב מה השייכות בין נשיאי ישמעאל לאילים דייקא? וצ"ע.

כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם – בַּשָּׁבִיל שִׁיאֲבֹדוּ שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאֵי
פָּרָס (נ"א: אָדוּם). וְהַמִּנְחָה בַּשָּׁבִיל שִׁיסְתַּלֵּק רָעֵב מִן הָעוֹלָם.

אֲמַרְיִן בְּנֵי שָׁנָה תְּדִיסֶר, מְטוֹל דִּיהוּבְדוֹן תְּדִיסֶר דְּבָדְבֵי פָּרָס.
וּמִנְחָתָהוֹן, מְטוֹל דִּיעָדִי כַּפָּנָא מִן עֲלָמָא.

כבשים בני שנה שנים עשר, כדי שיאבדו שנים עשר נשיאי פרס. (נ"א:
נשיאי אדום) ומנחתם בשביל שיעבוד הרעב מן העולם.

צ"ב השייכות בינם לבין כבשים דייקא? ומדוע בסילוקם מסתלק הרעב מן העולם?

את השאלה השניה מיישב ה'נו"כ יהונתן' – שהאומות ישמעאל ופרס גורמות רעב לעולם,
וע"י הקרבנות האלה יאבדו מן העולם ואז תבוא שלוח לעולם.

וּשְׁעִירֵי עִזִּים שְׁנַיִם עָשָׂר לְחֻטָּאת – לְכַפֵּר עַל עוֹוֹנוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר הַשְּׁבָטִים.

וּצְפִירֵי עִזִּין תְּדִיסֶר לְחֻטָּאתָא, מְטוֹל לְכַפָּרָא עַל חוּבֵי תְּדִיסֶר
שְׁבָטֵיא.

ושעירי עיזים שנים עשר, כדי לכפר על חטאי שנים עשר שבטים.

לכאן הכוונה כאן לחטא מכירת יוסף, ולכך דווקא שעירי העיזים כי השבטים שחטו שעיר
עזים וטבלו את הכתונת בדם, וכמו שכתב ת"י בפרשת שמיני, (ויקרא ט, ג) בקרבנות אהרן
ביום השמיני למילואים שהקריב שעיר עיזים כדי שהשטן לא יאמר לשה"ר על בני ישראל,
על שעיר העיזים ששחטו בני ישראל.

אמנם לפ"ז היו צריכים להביא רק עשרה שעירי עיזים, כי יוסף ובנימין לא חטאו בחטא זה,
ואף מפרשת שמיני אין להוכיח כי שם הביאו שעיר אחד עבור כולם. וצ"ע.

וְכָל בְּקָר זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֲשֹׂרִים וָאַרְבָּעָה פָּרִים – כִּנְגַד עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע
מִשְׁמֵרוֹת הַכֹּהֲנָה.

וְכָל תּוֹדֵי לְנִכְסֵת קֹדֶשִׁיא עֲשָׂרִין וָאַרְבָּע תּוֹדִין, כָּל קָבִיל עֲשָׂרִין
וָאַרְבָּע מִטְדָּתָא.

וכל השוורים לזבח השלמים, עשרים וארבעה שוורים, כנגד עשרים
וארבעה משמרות.

צ"ב מה השייכות בין המשמרות לפרים? וביאר ה'נו"כ יהונתן' שעל ידי שסדרו את המשמרות
היה שלום, כי לכל אחד היה חלק בעבודה ובמתנות. ואת עשרים וארבע הפרים הקריבו
לזבח שלמים – שמטילים שלום בעולם.

אֵילִם שְׁשִׁים – כִּנְגַד שְׁשִׁים שָׁנָה שֶׁהִיא יִצְחָק כֹּאשֶׁר יָלַד אֶת יַעֲקֹב.

דְּבָרֵי שְׁתִּין, כָּל קָבִיל שְׁתִּין שְׁנִין דְּהוּא יִצְחָק כֹּד יָלִיד יֵת יַעֲקֹב.

אילים שישים, כנגד שישים שנים שהיה חי יצחק כאשר ילד את יעקב.

אף כאן צ"ב א. מה משמעות גילו של יצחק בלידת יעקב? ב. מדוע זה מוזכר דווקא ע"י איל?
את השאלה השניה ניתן לישוב – שהנה הקשר בין יצחק לאיל ידוע מעקידת יצחק. ובזה
מיושב אף הקושיא הראשונה שעל ידי העקידה זכה להוליד את יעקב (שזה קרה כשהיה בגיל
ששים).

עֲתֻדִים שְׁשִׁים – כִּנְגַד שִׁשִּׁים אוֹתִיּוֹת שֶׁל בִּרְכַת כַּהֲנִים.

בְּרַחֲמֵי שְׁתִּין, כָּל קָבִיל שְׁתִּין אִפִּין דְּבִרְכַת כַּהֲנִיא.

עיוזים שישים, כנגד שישים אותיות של ברכת כהנים.

צ"ב מה השייכות בין 'עתודים' לברכת כהנים. וצ"ע.

כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׂשִׁים – לַכֹּפֶר עַל שְׂשִׁים רְבּוּאָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אֲמַרְיָן בְּנֵי שָׁנָה שְׁתֵּי, לַכֹּפֶר עַל שְׁתֵּי דִיבְיוֹן דִּישְׂרָאֵל.

כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׂשִׁים, לַכֹּפֶר עַל שְׂשִׁים רְבּוּאָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אף כאן צ"ב מדוע כלל ישראל משולים לכבשים? ואולי ממה שתמיד ישראל הומשלו לצאן ככתוב: 'ואתן צאני צאן מרעיתי' ומנהיגי ישראל נקראו 'רועים'.

וב'כתר תורה' ביאר, שכבשים הם מלשון 'כבוש עוונותינו'.

